

Карађорђева15,19350Књажевац,e-mail:muzejknjazevac@open.telekom.rs,тел/факс: 019/731-407

**ПРОГРАМ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА КЊАЖЕВАЦ
ЗА 2018. ГОДИНУ**

ОСНИВАЧ: Скупштина општине Књажевац
ДЕЛАТНОСТ: 9102
МАТИЧНИ БР: 07301464
СЕДИШТЕ: Књажевац, Карађорђева 15

У Књажевцу,
Дана 09.12.2017. године

ПРОГРАМ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА КЊАЖЕВАЦ ЗА 2018. ГОДИНУ

САДРЖАЈ

I Профил установе

- 1.1 **Историјат**
- 1.2 **Законски оквир**
- 1.3 **Организациона структура**
- 1.4 **Извори финансирања**

II Основна делатност музеја

- 2.1 **Набавка музејске грађе**
- 2.2 **Чување и заштита музејске грађе**
- 2.3 **Унапређење услова излагања музејских збирки и поставки**

III ПРОГРАМ РАДА СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ ЗА РАД СА МУЗЕЈСКИМ ЗБИРКАМА И ПУБЛИКОМ ЗА 2018. ГОДИНУ ПО ОДЕЉЕЊИМА

- 3.1 **Програм рада археолошког одељења**
- 3.2 **Програм рада етнолошког одељења**
- 3.3 **Програм рада одељења за историју уметности и изложбenu делатност**
- 3.4 **Програм рада одељења за едукацију и маркетинг**
- 3.5 **Програм рада конзерваторског одељења**

IV Финансијски план

V Закључак

I ПРОФИЛ УСТАНОВЕ

1.1 Историјат

Завичајни музеј Књажевац, установа културе основана 1980. са циљем да сакупља, чува, научно обрађује и представи културно благо књажевачког краја. Музеј обухвата изложбени простор од преко 1.000 квадратних метара, дворишни простор и преко 2 хектара слободне површине.

У састав музеја улазе три објекта – споменика културе:

1. Зграда Завичајног музеја у Карађорђевој 15 са сталном музејском поставком која приказује живот на овим просторима од праисторије до данас и изложбеном галеријом у приземљу зграде;

2. Музеј града у кући Алексе Аце Станојевића у Његошевој 6, у кући која је припадала значајној историјској личности, а која представља бисер архитектуре и у којој је представљен грађански ентеријер с краја 19. и почетка 20. века;

3. Архео – етно парк у Равни са школском зградом у којој је и истраживачка станица са лабораторијом за конзервацију, ретроспективном изложбом која приказује ток вишедеценијских археолошких истраживања на оближњем античком локалитету *Timacum Minus*, радном просторијом и спаваоном, лапидаријумом са римским каменим споменицима и Етно-парком са аутентичним примерима стамбене народне архитектуре и привредним пратећим објектима (амбар, казаница за печење ракије) са краја 19. и почетка 20. века.

Овај комплекс Музеја на отвореном додатно је обогатио, како садржајно тако и у квалитету услуга које пружа, новоформирани Музеј вина са винотеком.

У власништву музеја су и Етно-кућа у Минићеву, Спомен кућа у Белом Потоку.

Током протеклих година Музеј је формирао значајан фонд од око 25.000 експоната разврстаних у природњачко-геолошку, археолошку, етнологску, збрику ликовне и примењене уметности и културно-историјску збирку. Неке од ових збирки проглашене су културним добрима, чиме по републичким и међународним Законима о заштити културних добара превазилазе локални карактер и добијају национални значај. Као такву посебно треба истаћи јединствену збирку двопрећних чарапа – Музеј чарапа који је као засебна целина представљен у оквиру сталне поставке у Завичајном музеју у Карађорђевој улици.

У надлежности Музеја Књажевац према Решењу Министарства културе и информисања налазе се две општине: Књажевац и Сокобања и са њима око 150 села и засеока.

Захваљујући овако великом и надасве богатом терену који сведочи о животу у овим крајевима од праисторије, антике, средњег века па све до данашњих дана, бројним културним слојевима, значајним налазима и разнородном материјалу који је годинама сакупљан на овим просторима, Завичајни музеј Књажевац остварио је сарадњу са свим еминентним институцијама културе и појединцима у нашој земљи, почевши од високошколских установа, института и других сродних организација. Музеј је, такође, остварио различите видове сарадње и са установама и институцијама културе, науке и образовања из иностранства. Музеј је члан националне музејске заједнице – Музејског друштва Србије, Дунавског центра за компетенције, Балканске мреже музеја и припремио је апликацију за пријем у Међународну асоцијацију музеја – ИЦОМ.

У последњих неколико година интензивно се радило на побољшању и унапређењу квалитета рада и услуга које Музеј пружа. Пројектом санације, ревитализације и адаптације оба крила зграде Музеја у Карађорђевој улици, Музеј је добио адекватан простор за излагање модерно конципиране сталне поставке, а у складу са потребама и захтевима савремене публике. У складу са овим, велика пажња поклоњена је формирању стручних служби: поред водича ту су и кустоси за тематски одређене туре, служба за маркетинг и односе са јавношћу, педагошко – едукативни и креативни тим и др.

Посебан сегмент у раду Завичајног музеја Књажевац представља учешће у организацији, сарадњи и реализацији бројних културних и туристичких манифестација, сајмова и догађаја, као и организација и реализација едукативних радионица попут „Завичајног појмовника“ „Летње школе традиционалних заната“ и „Летња школа конзервације“ у сарадњи са Централним институтом за конзервацију у Београду.

1.2 Законски оквир

Завичајни музеј Књажевац, као централна установа у области заштите покретних културних добара и носилац музејске делатности у књажевачкој општини, обавља своје послове и задатке утврђене законом и прописима који регулишу ову област, а то су:

- Закон о јавним службама („Службени гласник РС”, бр.42/91, 71/94 и 79/05)
- Закон о култури („Службени гласник РС”бр.72/2009);
- Закон о културним добрима (Службени гласник РС, бр.7/94)
- Закон о обавезном примерку („Службени гласник РС“ бр. 52/11)
- Закон о старој и реткој библиотечкој грађи (“Службени гласник РС“ бр.52/11)
- Закон о издавању публикација („Службени гласник РС”бр.37/91; 53/93; 67/93; 48/94; 135/04; 101/05)
- Закон о ауторским и сродним правима („Сл.гласник РС”, бр.104/2009)
- Закон о раду („Сл.гласник РС” бр. 24/05, 61/05, 54/09, 75/14)
- Закон о спречавању злостављања на раду („Службени гласник РС”, бр. 36/10)
- Закон о безбедности и здрављу на раду (“Сл.гласник РС” бр. 101/05)
- Закон о јавним набавкама (“Сл.гласник РС” бр.14/15)
- Закон о рачуноводству и ревизији („Сл.гласник РС”, бр.46/06 и 111/09)
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја (“Сл.гласник РС” бр. 120/2004, 54/2007 и 104/2009)
- Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, (“Сл.гласник РС” бр. 44/01; 30/02; 34/02; 69/02; 78/02; 05/05; 60/07; 54/08)
- Одлука о оснивању Завичајног музеја Књажевац – Књажевац (Службени лист општина, бр.53/76 чл.103, Службени гласник 53/77, Службени гласник бр.28/77, датум оснивања 30.12.1980.)
- Одлуке о промени оснивачког акта Завичајног музеја у Књажевцу ради усклађивања са законским прописима („Службени лист општине Књажевац“ број 25/2016)
- Статут Завичајног музеја Књажевац, бр. 2 – I/98 – 3, 27.02.1998.
- Статут о измени и допуни статута Завичајног музеја Књажевац, бр.48/1 од 01.04.2005.
- Статут Завичајног музеја Књажевац, бр. 631-30, од 01.02.2007. године
- Статут о изменама и допунама Статута Завичајног музеја Књажевац број 631-407/17 од 15.12.2017. године, Решење СО Књажевац 022-81/2017-01, од 19.12.2017. године

1.3 Организациона структура

Музеј своју делатност обавља кроз рад стручне службе за рад са музејским збиркама и публиком и службе за обављање општих послова.

Послови, који се по Закону о музејској делатности и Правилнику о врсти стручних послова у музеју, сматрају стручним пословима, у Завичајном музеју обављају кустоси. Музеј сада има два кустоса – историчара уметности и археолога, и једног стручног радника - магистра сликарства. Место етнолога је обавља кустос етнолог на основу Уговора о раду на одређено време и неопходно је да се ово место што пре попуни због адекватне обраде и презентације богате етнолошке збирке. Овој служни припада и место музејског едукатора.

Техничку службу чине препаратор и техничар у музејској делатности. У водичкој служби је одређено је место за једног музејског водича.

Опште послове обавља сарадник за унапређење делатности установе културе. Послове одржавања објеката обавља помоћни радник: манипулант у депоу.

Књиговодствене послове за потребе Музеја води надлежна служба Општинске управе.

У музеју је тренутно у сталном радном односу 7 радника и два радника на одређено (један на замени привремено одсутног) време што је веома мало с обзиром на број објеката, њихов карактер и споменичке вредности, као и због чињенице да се налазе на различитим локацијама (Завичајни музеј у Карађорђевој 15, Кућа Аце Станојевића у Његошевој 6, Археоетно парк у Равни). Из тих разлога требало би у току 2018. године запослити још радника када се за то створе законске и финансијске прилике.

1.4 Извори финансирања

За обављање основне делатности, општина обезбеђује неопходна средства из буџета општине. За одређене пројекте финансира се и из буџета републике, кроз конкурсе надлежних министарстава, најчешће Министарства културе. Музеј аплицира за средства и код других фондова кроз партнерске пројекте у земљи и иностранству. Својим радом (кроз допунске делатности) Музеј стиче и сопствена средства.

II ВРШЕЊЕ ОСНОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ

2.1 Набавка музејске грађе

Завичајни музеј Књажевац свој музејски фонд попуњава откупом из средстава општинског буџета и сопствених прихода, откупом подржаним од стране Министарства културе, путем поклона, у оку истраживачког теренског рада, у току рекогносцирања терена случајним налазом.

Током протеклих година Музеј је формирао значајан фонд музејских предмета разврстаних у природњачко-геолошку, археолошку, етнологску, збирку ликовне и примењене уметности и културно-историјску збирку. Фонд музеја се стално систематски и плански допуњује, а рад конзерваторског одељења обезбеђује даљи стручни третман новопридошлих предмета уз формирање прописане документације и фотодокументације.

Програмом за 2018. годину наставиће се са употпуњавањем и богаћењем етнологске, археолошке и уметничке збирке. Употпуниће се и збирка у Археоетно парк Равна са неопходним предметима везаним за традиционално привређивање.

2.2 Чување и заштита музејске грађе

Музејски предмети чувају се у опремљеним просторима - депоима. Министарство културе је у претходном периоду уложило значајна средства у опремање овог простора, тако да се сада музејски експонати чувају у побољшаним, адекватним условима. У току 2018. године биће настављен процес реорганизације деопа у циљу што бољег чувања и систематизације музејске грађе, а у складу са међународним стандардима.

Конзерваторска радионица Завичајног музеја брине о стању предмета у депоима и поставкама. За 2018. годину планирана је даља конзервација предмета у Археоетно парку у Равни, реконструкција бунара у лапидаријуму Археоетно парка у Равни, преглед стања предмета у депоу који прати ревизију збирки и рад на предметима који захтевају хитну интервенцију, преглед стања у лапидаријуму и по потреби додатне конзерваторске интервенције, конзервација камене пластике у дворишту музејам конзервација предмета из археолошке поставке, прихват и конзервација налаза са на локалитету Timacum Minus и збирке по плану договореном са кустосом збирке.

2.3 Унапређење услова чувања и излагања музејских предмета

У циљу што професионалнијег и квалитетнијег обављања основне делатности неопходно је у наредном периоду планирати и изградња лагане дрвене конструкције која би омогућила адекватно излагање и чување традиционалних справа и других етнологских

предмета. У плану је и завршетак и отварање нове поставке у доњој етажи Музеја града у циљу презентације богате збирке примењене и ликовне уметности. Такође, неопходно је предвидети, након планираног другог дела радова на партерном уређењу дворишта музеја у Карађорђевој 15, и формирање мањег лапидаријума у дворишту музеја у циљу излагања и чувања споменика и спомен плоча из најразличитији историјских периода и са различитих локалитета.

Посебно важне активности биће у делу заштите, презентације и интерпретације локалитета *Timacum Minus* које подразумевају поправку и израду приступног пута до и око утврђења и терми од шљунка, даље уређење ентеријера школе.

III ПРОГРАМ РАДА СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ ЗА РАД СА МУЗЕЈСКИМ ЗБИРКАМА И ПУБЛИКОМ ЗА 2018. ГОДИНУ ПО ОДЕЉЕЊИМА

3.1 ПРОГРАМ РАДА АРХЕОЛОШКОГ ОДЕЉЕЊА

3.1.1 Музеолошке активности

У 2018. години археолошко одељење ће радити на формирању детаљне документације о археолошким предметима пореклом са књажевачке територије.

У оквиру обраде музејске грађе радиће се на изради фотографија са археолошких истраживања. Осим тога радиће се и на обради и конзервацији покретног археолошког материјала са археолошког налазишта *Timacum Minus* у Равни.

Планом за 2018. годину предвиђено је конзервирање металних археолошких предмета у конзерваторској радионици музеја.

3.1.2 Одржавање локалитета *Timacum Minus* код села Равна

Као и претходних година планом за 2018. годину предвиђено је редовно одржавање локалитета *Timacum Minus* и Архео-етно парка у Равни. Предвиђено је и прскање утврђења адекватним хербицидима који успоравају агресивно деловање вегетације на архитектуру утврђења *Timacum Minus* и објеката у његовој непосредној околини.

У 2018. години планира се и реконзервација угрожених зона налазишта, која се реализује у сарадњи са Регионалним заводом за заштиту споменика културе из Ниша. Планом је предвиђена реализација заштитних радова на местима где је то неопходно.

Током археолошких ископавања пећине на Бараници 2018. године констатована су оштећења културних слојева и дивља депонија. Да би се заштитило археолошко налазиште и наше културно наслеђе, потребно је да се на адекватан начин постави заштитна ограда.

3.1.3 Изложбене активности

Током 2018. године планирана је реализација археолошке изложбе „Палеолит у књажевачком крају“. Прва археолошка истраживања палеолитског периода на књажевачкој територији започета су још давне 1994. године. Овом приликом презентоваће се широј јавности сви досадашњи резултати археолошких ископавања. Ради адекватније презентације, поред изложбе приредиће се и каталог са информацијама о археолошком налазишту Бараница, палеолитском периоду и илустрације археолошког материјала. За предшколски и школски узраст реализоваће се креативне едукативне радионице, најмлађи посетиоци музеја имаће прилику да се упознају са далеком прошлошћу нашега краја.

3.1.4 Теренска и студијска истраживања

Рад на монографији „*Timacum Minus* – римско утврђење“ у сарадњи са Археолошким институтом из Београда наставља се и у 2018. години. Планом за 2018. годину предвиђена је реализација заштитних археолошка ископавања на сектору хореума, некрополе Слог и јужне

капије утврђења *Timacum Minus*-а ради његове даље конзерваторске заштите и квалитетније презентације. Истраживања се реализују у сарадњи са Археолошким институтом из Београда.

3.1.5 Издавачка делатност

У 2018. години планира се штампање разноврсног промотивног археолошког материјала којим би се додатно популарисала археологија књажевачког краја. У оквиру издавачког материјала музеја укључиће се и брошуре штампане на Брајевом писму.

Планом се предвиђа и израда каталога археолошке изложбе која ће презентовати праисторијски материјал са књажевачког подручја.

3.1.6 Стручно усавршавање

У 2018. години археолошко одељење ће бити активно и у смислу додатне едукације. Учествовањем у разним семинарима, радионицама и стручним трибинама унапредиће се стручни кадар музеја.

Набавком савремене стручне литературе обезбедиће се квалитетна база за даље проучавање културног блага нашег краја. Нове стручне публикације, часописи и реферати употпуниће музејску библиотеку. Библиотека ће се употпунити и поклонима од стране сродних институција.

3.1.7 Промотивне активности

Активности које се тичу промоције археолошког, књажевачког наслеђа биће уско повезане са локалним, регионалним и националним радио и тв станицама. На овај начин Завичајни музеј биће квалитетно презентован широј јавности. Популаризацији културног блага допринеће и писање нових текстова са археолошком тематиком који се објављују не само у стручним публикацијама већ и у новинама, часописима и другим популарним издањима.

Планом је предвиђена и едукативна радионица „Летња школа конзервације“. Археолошко одељење пружа део материјала на ком ће полазници радионице усавршавати основе конзервације.

3.1.8 Опрема

У складу са потребом сталног осавремењавања радног простора за наредну годину планира се набавка зидних полица за адекватно чување новопридошлог археолошког материјала. За реализацију археолошких ископавања неопходно је набавити квалитетан нивелир.

У 2018. години планирамо и редовне набавке опреме у виду амбалаже за археолошки материјал - картонске кутије, најлон кесе, папирне кесе, папирна вата и хируршке рукавице.

3.1.9 Пројекти

Наредне године планира се наставак археолошких систематских истраживања локалитета *Timacum Minus*. Истраживања се реализују у сарадњи са Археолошким институтом из Београда.

У 2018. години планирана је реализација пројекта који се односи на конзервацију археолошког налазишта *Timacum Minus*. Неопходна заштита овог културног добра од великог значаја захтева константну конзервацију угрожених зона. Овај пројекат реализоваће се у сарадњи са Регионалним заводом за заштиту споменика културе из Ниша.

Аплицирано је за средства Амбасадроског фонда код Амбасаде САД у Београду за прву фазу конзервације локалитета а постоји интересовање за прекогранични пројекат у циљу унапређења презентације и интерпретације локалитета *Timacum Minus* између општина Димово и Завичајног музеја Књажевац.

3.2 ПРОГРАМ РАДА ЕТНОЛОШКОГ ОДЕЉЕЊА

3.2.1 Обрада музејске грађе

У наредној години наставиће се са радом на научној и стручној обради и дигитализацији етнологске збирке. Наставиће се са прикупљањем и обрадом музејских предмета, обрадом разноврсне завичајне грађе, реинвентарисањем и дигитализацијом као и обрадом података за унос у централни музејски регистар.

Планом за наредну годину предвиђено је даље употпуњавање и усавршавање неопходне документације о музејским предметима књажевачког музеја, која је база даље обраде постојеће музејске грађе. Дугогодишња етнологска истраживања резултирала су богатим музејским фондом. Неопходно је прикупљене предмете обрадити редовним поступком и укључити у документациону базу. Обрадиће се и новопридошли предмети кроз картоне и сву другу неопходну документацију. Предмети ће бити адекватно упаковани, обележени и смештени у депоу или придодати сталној музејској поставци.

Једна од приоритетних активности у наредној години биће ревизија етнографске збирке и утврђивање чињеничног стања у коме се налазе предмети. Том приликом биће издвојени предмети који би морали да прођу процес конзервације пре него се врате у депо Музеја. Предмете које је немогуће конзервацијом обновити и који се налазе у изузетно лошем стању, потребно је отписати кроз редован поступак који се том приликом примењује.

Редовна активност у оквиру обраде музејске грађе је и конзервирање угрожених и новопридошлих етнологских предмета од метала, дрвета, стакла и керамике у нашој конзерваторској радионици. Посебан акценат биће стављен на приоритетне угрожене предмете од дрвета из депоа музеја.

3.2.2 Изложбене активности

У складу са годишњим планом Музеја за наредну годину и финансијским могућностима, предвиђено је гостовање изложби етнологског карактера.

Такође, етнолог ће пружити помоћ у реализацији изложби, како у организацији Завичајног музеја Књажевац, тако и гостујућих.

У наредној години етнолог ће наставити сарадњу са васпитним и образовним установама и пружити помоћ у стручном вођењу кроз музејске поставке.

3.2.3 Теренска и студијска истраживања

Током наредне године наставиће се са рекогносцирањем заната на територији књажевачке општине. Потребно је добити комплетну представу о броју занатлија који се баве традиционалним занатима, техникама које данас користе итд, као и регистровање нових заната који имају основу у традиционалним занатима.

Реализоваће се и наставак етнологске студентске теренске праксе у сарадњи са Одељењем за етнологију и антропологију, Филозофског факултета у Београду.

Такође, наставиће се са активностима на пољу истраживања, прикупљања, документовања, очувања и презентовања елемената нематеријалног културног наслеђа са територије Републике Србије, посебно књажевачког краја.

3.2.4 Издавачка делатност

Планом је предвиђено штампање промотивног материјала који ће популарисати како Завичајни музеј Књажевац, тако и сам књажевачки крај. Оваква врста материјала оплемениће понуду и квалитет услуге нашег музеја.

Предвиђена је израда новог водича кроз етнологску поставку Завичајног музеја Књажевац, као и његово укључивање у заједнички „Водич кроз Завичајни музеј Књажевац“.

Такође, у плану је израда флајера и мањих каталога о двопрећним чарапама Тимока. Овај значајни етнографски и уметнички материјал је 1965. године проглашен културним

добром Србије. Радиће се и на промотивном материјалу о депандансима Завичајног музеја Књажевац – Архео-етно парку Равна и Музеју града у кући Аце Станојевића.

3.2.5 Стручно усавршавање

Планом је предвиђено присуствовање на семинарима и скуповима који обрађују све актуелне теме везане за унапређење музеологије. Такође, и присуство на стручним предавањима и пројектима у организацији музеја са територије Србије, што доприноси јачању међумузејске сарадње.

Етнолог има у плану обилазак етнолошких одељења других музеја и значајних изложби.

3.2.6 Промотивне активности

Планом за наредну годину предвиђена је реализација пројеката који ће популарисати културна добра нашег краја. Планирано је учешће у снимању разноврсних радио и тв емисија које ће популарисати рад Музеја и директно утицати на свест посетилаца. Предвиђено је и редовно оглашавање о резултатима наших истраживања и реализованих пројеката.

У плану је наставак реализације пројекта „Летња школа традиционалних заната – грнчарство и двопређно плетење“. Наредне године полазници ће бити упознати са основама грнчарског заната као и грнчарским предметима који се налазе у сталној поставци и депоу Музеја. Промотивним материјалом о овом пројекту додатно се промовише нематеријално наслеђе овог краја. Овим пројектом планирана је и израда сувенира у традиционалним грнчарским техникама и домаћој текстилној радиности.

Планом је утврђена сарадња са медијима на територији целе Србије. Наставиће се сарадња са локалним средствима јавног информисања као и са научним часописима.

3.2.7 Опрема

Стална потреба је амбалажа у виду картонских кутија за складиштење предмета у депоу, папирних кеса, папирна вата као и регистратори за документацију. Подразумева се и набавка неопходног канцеларијског материјала.

3.2.8 Пројекти

За наредну годину планира се наставак пројекта „Летња школа традиционалних заната – грнчарство и двопређно плетење“. Пројекат се односи на обуку полазника за примену старих, традиционалних техника у циљу израде грнчарских производа карактеристичних за књажевачки крај, који ће се уврстити у понуду Музеја у виду сувенира.

Полазници се кроз практичне примере упознају са традиционалним техникама израде грнчарских производа и предмета од вуне израђених техником плетења са две пређе. Уједно се и оспособљавају за самосталну израду специфичних грнчарских производа и производа домаће текстилне радиности који ће представљати јединствене музејске сувенире. На тај начин промовишу се културне и обичајне особености тимочког краја. Активности Пројекта су усмерене и ка едукацији полазника о значају очувања нематеријалног културног наслеђа.

По плану, комплетна реализација пројекта се односи на период мај-октобар 2018. године.

Предвиђено је да се наведени пројекат реализује уз финансијску помоћ Министарства културе, Завичајног музеја и СО Књажевац.

3.3 ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊА ЗА ИСТОРИЈУ УМЕТНОСТИ И ИЗЛОЖБЕНУ ДЕЛАТНОСТ

3.3.1 Основна музеолошка делатност

Како је планирано овим Програмом, Одељење за историју уметности и изложбenu делатност Завичајног музеја Књажевац наставиће да ради на прикупљању и научној обради музејских предмета и уметничких дела, као и на њиховој интерпретацији и презентацији као и са обрадом и документовањем музејске грађе, реинвентарисањем и дигитализацијом збирки.

Један део активности фокусираће се на и на очување (конзервација и рестаурација) збирки али и на стварању оптималних услова за чување и излагање збирки обзиром да је у току 2015. године формиран и опремљен још један нови депо за уметничку и збирку примењене уметности. Наставиће се са реализацијом међународног програма за реорганизацију депоа, а којим руководи Милена Милошевић Мицић, виши кустос музеја, оспособљена кроз сертификовану обуку за тај посао уз помоћ и асистенцију млађих сарадника. У складу са законским обавезама планирана је и ревизија збирки и реорганизација смештаја музејске грађе у депоима.

Поред превентивне заштите, планирани су и конзерваторски и рестаураторски третмани најважнијих и најугроженијих дела. Планира се и редовна годишња дезинсекција простора Музеја, опремање и урамљивање слика на платну и папиру.

Планирано је да се у току 2018. године заврши нови део сталне поставке у приземљу Музеја града у кући Аце Станојевића која треба да представи дела примењене уметности и градске културе у Књажевцу, а која је до сада реализована средствима Министарства културе и информисања. У циљу реализације поставке неопходно је спровести и конзерваторске третмане предмета који ће бити изложени у овом делу поставке и обраду грађе.

Публиковањем информативних текстова и стручних радова наставиће се са промоцијом и презентацијом збирки и програма музеја. Планира се и континуирано стручно усавршавање, учешће на семинарима и конференцијама у земљи и свету и набавка стручне литературе. Наставиће се са обрадом и дигитализацијом књига у музејској библиотеци.

У току 2018. наставља се са реализацијом традиционалних изложби и програма Завичајног музеја Књажевац као и са организацијом и приређивањем гостујућих изложби у сарадњи са другим установама културе из града, региона и земље и иностранства, у складу са техничким и финансијским могућностима, као и гостовање изложби Завичајног музеја Књажевац у другим градовима и државама у региону.

Израда правилника и стручних упутстава о начину управљања збиркама али и владањем у случајевима ванредних ситуација и елементарних непогода као и на изради стратешких планова и значајних пројектних докумената у складу са законима и других неопходних интерних аката представља важан део планираних стручних активности.

Неопходно је наставити и са процесом константог стручног усавршавања кадрова и њиховог похађања семинара и курсева као и значајним конференцијама у земљи и иностранству.

Неопходно је наставити и са дигитализацијом и имплементацијом софтвера за обраду музејске грађе и документације у складу са правилницима и важећим законима, као и са препорукама Министарства културе и информисања.

3.3.2 Научно-истраживачки рад из области историје уметности

У 2018. години наставиће се са радом на научној и стручној обради и дигитализацији збирке. Наставиће се са прикупљањем завичајне грађе о уметницима који су живели и радили у Књажевцу и околини као и на праћењу савремених стваралаца на овим просторима и документацији о њима. Током 2018. наставиће се са планским откупом уметничких дела завичајних сликара у циљу богаћења уметничке збирке.

Истраживачки рад на терену ће се наставити и то у оквиру научно-истраживачког пројекта „Сакрална топографија Књажевца и околине“ који подразумева рад на обради података и рад на терену у области Заглавка и Тимока, фотографисање затеченог стања, обраду уметничких и предмета примењене уметности као и попис богослужбених предмета и књига. Наставак овог пројекта, који је се реализује од 2010. године, биће реализован у сарадњи са Тимочком епархијом, а у циљу даљег припремања Споменице епархије и ради припреме пратећих програма изложби.

Приступиће се рекогносцирању терена у циљу проналажења дела завичајних и других значајних сликара који су живели и радили у Књажевцу. У циљу припреме изложбе о руским сликарима емигрантима на територији општине Књажевац приступиће се истраживању дела Анатолија Бајева руског сликара који је провео један период свог живота у Књажевцу. Радиће се на пописивању и документовању стања споменика и спомен обележја из Првог и Другог светског рата у циљу припреме обележавања 100 година од завршетка Великог рата. Теренски рад подразумева и праћење промена у градској архитектури и проучавање архитектонског наслеђа у циљу припреме изложбе о архитектури вароши књажевачке. Сарадња са Центром за музеологију и херитологију и Одељењем за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Централним институтом за конзервацију из Београда и другим сродним и надлежним установама попут Народног музеја у Београду.

3.3.3 Издавачка делатност:

У току 2018. година планира се публикавање водича кроз збирке Завичајног музеја Књажевац, репринт неких значајнијих издања музеја, публикавање дела резултата научно-истраживачког пројекта „Сакрална топографија Књажевца и околине“ у вези са сакралним споменицима на територији општине Књажевац, публикавање едукативног и промотивног материјала образовних програма музеја, публикавање промотивног материјала Завичајног музеја, публикавање пратећих каталога изложби које се реализују у току целе године као и штампа различитих штампаних сувенира, разгледница, честитки и сл.

3.3.4 Изложбене активности

- „27. Дечији ликовни салон Св. Сава“, од 27.01. до 11.02.2018.;
- „27. Вече отвореног срца“, од 14.02. до 28.02.2018.;
- Музеји Србије, десет дана од 10 до 10, обележавање Међународног дана музеја 18. мај и Недеље музеја на иницијативу Музејског друштва Србије и НК ИКОМ-а Србије у току маја месеца;

Одељење за историју уметности и изложбени делатност предлаже организацију више гостујућих изложби из земље и иностранства у сарадњи са другим музејима и сродним установама културе а у складу са техничким и финансијским могућностима. С тим у вези предлажемо следеће:

- Гостујућа изложба у оквиру манифестације Музеји Србије;
- Изложба Славише Мирковића академског сликара из Књажевца;
- Гостујућа изложба студената завршне године Академије уметности у Нишу са пратећом колонијом мозаика, почетак августа;
- Гостујућа изложба музеја из Видина;
- Обележавање „Дани европске баштине“ – гостујућа изложба Југословенске кинотеке „Србија и Срби“ са пројекцијом филмова и предавањем, око 18. септембра;
- Изложба Мирослава Бате Благојевића, академског сликара из Књажевца;
- Из нашег угла - Изложба фотографија о архитектури Књажевца Саше Милутиновића и Милене Милошевић Мицић; друга половина октобра, и/или самостална изложба Саше Милутиновића;
- Прича о чарапама, Видосава Поповић, сарадња са музејом у Кикинди, почетак новембра;
- Изложба Никола Пашић и савременици кроз карикатуру
- и друге изложбе у сарадњи са сродним установама културе.

3.3.5 Пројекти:

У циљу што квалитетније реализације програма и њихове разноврсности Завичајни музеј планира низ посебних пројеката. Средства за реализацију појединих програма биће путем јавних конкурса и пројектних апликација тражена од надлежних ресорних министарстава, домаћих и страних фондација, амбасада и прекограничних програма.

Посебно су важна два пројекта која се односе на конзервацију и презентацију Timacum Minusa и изградњу неопходне инфраструктуре за повећање приступачности посетиоцима, бољу презентацију и интерпретацију и заштиту. У том смислу је и укључивање музеја у чланство Дунавског центра за компетенције и тежња за укључење музеја у сертификовану европску културну руту - Пут римских царева и Дунавски вински пут.

У плану је пројекта конзервације и рестаурације дела из уметничке збирке музеја – портрета на папиру и портрета вођа Тимочке буне као и израда пројекта плана евакуације збирки у случају ванредне ситуације. Развој пројекта који се односе на развој дигиталних апликација у циљу боље презентације и интерпретације културног наслеђа, пројекта развоја културног туризма, пројекта развоја приступачности музеја особама са инвалидитетом и маргинализованим групама и др.

3.3.6 Институционално чланство у струковним и сродним удружењима и организацијама

Завичајни музеј Књажевац члан је: Музејског друштва Србије, Балканске мреже музеја, Дунавског центра за компетенције, Кластера образовног туризма, а аплицирао је и за чланство у Међународном савету музеја (ИКОМ), и планра се укључење у Кластер путева културе.

3.4 ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊА ЗА ЕДУКАЦИЈУ И МАРКЕТИНГ

3.4.1 Едукативни програми и активности

У току 2018. године наставиће се са реализацијом едукативног програма „Завичајни појмовник“ у сарадњи са Народном библиотеком „Његош“ из Књажевца и ученицима

књажевачких основних школа у току школске 2018/2019. године. Наставиће се са пројектом „Образовна авантура Завичајног музеја Књажева“ и изработом новог промотивног и едукативног материјала.

У плану је и наставак сарадње са васпитним и образовним установама кроз стручно вођење у току изложби, организацију допунских садржаја намењених различитим узрастима, креативне и едукативне радионице за најмлађе, расписивање наградних конкурса и посебне забавно-информативне садржаје.

Важан део образовних активности представља и припрема и штампа информативно-пропагандног и едукативног материјала прилагођеног узрасту деце и посетилаца, израда информативних паноа са илустрацијама за потребе вођења кроз објекте Музеја, бојанки, сликовница са предметима из фонда Музеја, сувенира.

У плану је и наставак и даљи развој радионица за особе са инвалидитетом кроз програм „Музеј за све – музеј за понети“ и стручно усавршавање за рад на приступачности музеја особама са инвалидитетом кроз програме обуке Балканске мреже музеја.

3.4.2 Маркетинг и односи са јавношћу

Све планиране активности и програми Завичајног музеја биће најављени путем локалних и регионалних медија. Радиће се на формирању понуде Завичајног музеја и Етно-парка у Равни за школске екскурзије у сарадњи са водичком службом. Наставиће се добра сарадња са медијима на националном нивоу и промоција музеја и Књажеваца. У плану је допуна и уређење где је потребно информативно-продајних пунктова у објектима Завичајног музеја Књажевац.

3.5 ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊА ЗА КОНЗЕРВАЦИЈУ

3.5.1. Обрада предмета

У пријемном одељењу конзерваторске лабораторије водиће се евиденција, конзерваторско испитивање и документациона обрада приспелих и конзервираних предмета.

3.5.2. Конзерваторски третман предмета

Конзервација римског новца из нумизматичке збирке археолошког одељења; преглед и реконзервација предмета археолошке збирке на којима је уочена потреба за интервенцијом; конзервација збирке етнолошких предмета, континуирано током године, на основу планиране ревизије у депоу; конзервација историјске збирке оружја; услужна конзервација предмета из других установа заштите; теренска истраживања, израда теренске документације и прихват материјала, превентивна заштита од могућих оштећења и пропадања; реконзервација споменика и фрагмената од камена који се чувају у дворишту Завичајног музеја Књажевац; редовна контрола и мониторинг услова у депоима музеја и стања музејских предмета (најмање два пута годишње у складу са правилима службе).

3.5.3 Летња школа конзервације

Конзерваторско одељење ће наставити реализацију „Летње школе конзервације у Равни“ у сарадњи са Централним институтом за конзервацију из Београда. Сврха пројекта је да се полазници из редова средњошколаца и студената, кроз теоретски и практичан рад, упознају са значајем очувања културних добара и са основним принципима и техникама конзервације предмета од керамике и метала. Планирано трајање школе је 10 дана. Летња

школа конзервације одржаваће се у Архео-етно парку Равна у току јула-августа 2018. године. Организационе припреме за реализацију пројекта почињу у јуну, а пројекат се завршава у октобру презентацијом рада Летње школе и обрадом документације. Овим пројектом наставља се сарадња Завичајног музеја са школским установама и институцијама заштите културних добара. У рад Летње школе укључују се и стручњаци из других музеја.

3.5.4 Летња школа традиционалних заната

Учешће у пројекту и израда публикације „Летња школа традиционалних заната у Равни - грнчарство и двопређно плетење“.

3.5.5 Развој програмске апликације за конзерваторску документацију

Употпуњавање базе података програмске апликације за вођење конзерваторске документације.

3.5.6 Изложбене и остале активности

Пружање помоћи приликом презентација музејског материјала. Учешће у припреми и техничком постављању музејских и гостујућих изложби.

3.5.7 Стручно усавршавање

Присуство на стручним предавањима и пројектима које буде организовао Централни институт за конзервацију у Београду током године. Обилазак конзерваторских одељења других музеја и значајних изложби.

3.5.8. Услуге надлежних института и ангажовање стручних сарадника

У циљу примене одговарајућег конзерваторског процеса приликом конзервације појединих врста предмета неопходно је извршити претходне анализе стања предмета, процене ризика и прописивање неопходних мера техничке заштите које могу да ураде само специјализоване надлежне установе и експерти из појединих области те је зато неопходно планирати и њихове стручне услуге.

За потребе несметаног и континуаног обављања конзерваторских процеса предвиђена је набавка потребне заштитне опреме, потрошних и хемијских средстава.

V ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА КЊАЖЕВАЦ ЗА 2018.

Завичајни Музеј Књажевац финансира се средствима општинског буџета и сопственим средствима које остварује пружањем допунских услуга. Такође, значајну финансијску подршку Завичајни музеј добија кроз пројекте којима аплицира код надлежних Министарстава и других фондација из земље и иностранства. Исказана средства кроз предлог финансијског плана Завичајног музеја Књажевац усклађена су реалним потребама и износе 16.967,630,00 динара, 1.300.000,00 за породилско боловање (социјални доприноси) и 760.000,00 динара из сопствених прихода Музеја, и то по следећим економским класификацијама:

Екон .клас .	Опис	Буџет СО	Сопствени приходи	Социјални доприноси	Трансфери од других нивоа власти
411	Плате и додаци запослених	7.909.418,00	200.000,00	0	0
412	Социјални	1.415.785,00	50.000,00	0	0

	доприноси				
414	Отпремнине и помоћи	100.000,00	0	1.300.000,00	0
421	Стални трошкови	1.800.000,00	50.000,00	0	0
422	Трошкови путовања	320.000,00	50.000,00	0	0
423	Услуге по уговору	1.400.000,00	100.000,00	0	0
424	Специјализоване услуге	400.000,00	50.000,00		0
425	Текуће поправке и одржавање	800.000,00	100.000	0	0
426	Материјал	800.000,00	200.000,00	0	0
465	Остале дотације и трансфери	1.002.427,00	0	0	0
482	Обавезне таксе	20.000,00	10.000,00		
512	Машине и опрема	600.000,00	0	0	0
515	Откуп музејских експоната	400.000,00	0	0	0
	УКУПНО	16.967.630,00	760.000,00	1.300.000,00	0

Завичајни музеј Књажевац Програмским буџетирањем предвиђа средства за реализацију Програма 13. Развој културе и информисања који подразумева рад на очувању, унапређењу и представљању културног-историјског наслеђа, културне разноврсности, продукције и стваралаштва у локалној заједници као и остваривање права грађана информисање и унапређење јавног информисања.

Кроз поменути програм финансијска средства раздјељена су по контима кроз две програмске активности:

1. Програмска активност "Функционисање локалних установа културе"

Ова програмска активност подразумева обезбеђење услова за обављање основне делатности музеја, чији је циљ да сакупља, чува, научно обрађује и презентује културну баштину књажевачког краја, буде својеврсна лична карта града, регионални музеолошки истраживачки центар са модернизованом програмском шемом која по садржају и темама превазилази завичајне и регионалне оквире уз појачану едукативну и промотивну улогу. Реализација научно-истраживачког рада на терену у циљу проучавања, очувања и заштите, научног тумачења, интерпретације и представљања културног наслеђа књажевачког краја кроз организацију изложби и других образовних програма намењених јавности. Организација и реализација програма заштите, презентације и интерпретације културно-историјског наслеђа, уз стварање културно-туристичке понуде и сарадњу са другим сродним установама на локалу, региону и шире. Програмска активност се односи на редовно пословање Музеја у току 2018. године где су предвиђени сви трошкови ван примарне делатности музеја.

- **конто 411 (7.909.418,00)** средства из буџета СО Књажевац и **200.000,00** средства сопствених прихода) и **412 (1.415.785,00)** средства из буџета СО и **50.000,00** средства

сопствених прихода)- плате и додаци запослених односе се на примања зарада запослених у Музеју и у складу са допуном упутства за припрему буџета извршена је корекција средстава за зараде из претходне године и том приликом зарада је умањена за 10%. Умањење зараде пребачено је на konto 465. Према упутству Министарства финансија средства за плату увећана су за 10%.

- **konto 414 (100.000,00)** средства из буџета СО Књажевац) подразумева исплату социјалних давања (помоћ запосленима у случају болести) предвиђених Колективним уговором за запослене у култури и Правилником о раду Завичајног музеја Књажевац, **(1.300.000,00)** средства од других нивоа власти), превиђена за исплату породилског боловања и посебне неге детета за две раднице.

- **konto 421 (1.800.000,00)** средства из буџета СО Књажевац , и **50.000,00** средства сопствених прихода)- стални тошкови, подразумева плаћање струје, воде, телефона, птт услуга, осигурања и сл. за сва три објекта у саставу Музеја.

- **konto 422 (320.000,00)** средства из буџета СО Књажевац , **50.000,00** средства сопствених прихода) трошкови путовања, подразумева путовања у оквиру рада, као и учешће запослених на семинарима, програмима едукације, изложбама и др.

- **konto 423 (1.050.000,00)** средства из буџета СО Књажевац и **100.000,00** средства сопствених прихода)- услуге по уговору, подразумева услуге репрезентације, услуге превоза, котизације за семинаре, опште услуге, услуге штампе, правне услуге, услуге одржавања рачунара, услуге информисања јавности, угоститељске услуге и остале опште услуге.

- **konto 424 (250.000,00)** средства из буџета СО Књажевац и **50.000,00** средства сопствених прихода) - специјализоване услуге, подразумева плаћање услуга које нису обухваћене контом 423, као што су услуге културе, превоза, безбедности на раду, одржавање паркова и зелених површина, техничког прегледа возила, дератизације и дезинсекције и сл.

- **konto 425 (800.000,00)** средства из буџета СО Књажевац и **100.000,00** средства сопствених прихода) - текуће поправке и одржавање, подразумева одржавање опреме и објеката у власништву музеја. Са овог конта планира се одржавање објеката музеја, поправе на крововима објеката у Равни, израда надстрешнице у Равни, дворишта музеја у Карађорђевој 15, као и одржавање опреме.

- **konto 426 (740.000,00)** средства из буџета СО Књажевац и **100.000,00** средства сопствених прихода)- материјал, подразумева материјал за поправке и одржавање, канцеларијски материјал, хемијска средства за чишћење, потрошни материјал, бензин, уља и мазива и др.

- **konto 482 (20.000,00)** средства из буџета СО Књажевац и **10.000,00** средства сопствених прихода)- порези и таксе, подразумева плаћање пореза и такси.

- **konto 465 (1.002.427,00)** средства из буџета СО Књажевац) умањење зараде у износу од 10% према Упутству Владе РС.

- **konto 512 (370.000,00)** средства из буџета СО Књажевац) опрема, подразумева набавку рачунарске опреме, опреме за културу, опреме за комуникацију, опреме за домаћинство, уградне опреме, фотографске опреме, пољопривредне опреме.

2. Програмска активност „Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа”

Научно-истраживачки рад на терену у области археологије, историје уметности и архитектуре, етнологије и културне историје ради научне обраде и израде стручне документације у циљу проучавања, очувања и заштите, научног тумачења и представљања културног наслеђа књажевачког краја. Ове активности подразумевају рекогносцирање терена, археолошка ископавања, прикупљање научне и музејске грађе и предмета, кроз откуп, ископавања, поклон у циљу систематског и планског богаћења и увећања збирки. За теренски рад неопходно је обезбедити одговарајућу заштитну опрему, алат и мерне

инструменте, техничку опрему. Такође ова активност подразумева и набављање одговарајућег материјала за стварање стручне музејске документације, у виду стручних документационих картона, улазних и инвентарних књига, набавку рачунара и одржавање софтвера за унос и обраду података.

У циљу очувања, превентивне заштите и адекватног одлагања и презентације покретних и непокретних културних добара неопходно је спровести низ поступака и захвата и створити одговарајуће услове за чување и излагање музејских предмета, што подразумева конзерваторске и рестаураторске третмане предмета, редовно одржавање просторија и услова за чување и излагање предмета, дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију музејских објеката, као и набавку одговарајуће амбалаже и опреме за чување и одлагање предмета у музејским депоима и поставкама.

Систематско увећање и богаћење збирки музеја али и књижног фонда у виду стручне литературе који помаже у проучавању и тумачењу музејских збирки и са крајњим циљем очувања, заштите и презентације покретних културних добара, неопходно је спровести низ активности на проучавању, лоцирању и евидентирању потенцијално значајних музејских предмета и спровести њихову набавку, односно откуп и укључити их у музејски фонд предмета. Такође, неопходно је пратити стручну литературу и спроводити набавку исте јер она представља једно од основних средстава за рад.

Изложбена делатност је једна од најважнијих активности музеја. Она има за циљ да представи и приближи националну и међународну уметност и културу књажевачкој публици али и да у земљи и иностранству представи културно-уметничко стваралаштво и наслеђе књажевачког краја. Реализацијом изложби ствара се и образује нова публика, повећава се број и квалитет културних садржаја у граду, повећава се број посетилаца музеја, остварује се сарадања са сродним установама и појединцима у који стварају и раде у области културе и уметности, повећава се музејски фонд. Завичајни музеј Књажевац реализује низ научно-истраживачких пројеката, бројна теренска истраживања, уметничке и културне програме, припрема и реализује изложбе и све то прате одговарајуће публикације и издања у циљу популаризације и приближавања резултата музеолошког и научног рада али и у циљу промоције културног наслеђа Србије и књажевачког краја у земљи и иностранству.

Ради што видљивијег и квалитетнијег присуства у јавности али и у циљу привлачења нове публике и нових посетилаца музеја неопходно је осмислити и реализовати читав низ активности које се односе на презентацију и промоцију културног наслеђа књажевачког краја.

- **конто 423 (350.000)** средства из буџета СО Књажевац) услуге по уговору, предвиђа трошкове везане за програмске активности (репрезентација, услуге штампе, угоститељске услуге).

- **конто 424 (150.000,00)** средства из буџета СО Књажевац специјализоване услуге, подразумева активности везане за изложбenu делатност, заштиту културних добара и истраживачки рад.

- **конто 426 (60.000,00)** средства из буџета СО Књажевац и **100.000,00** средства сопствених прихода) - материјал, предвиђа набавку потребног материјала за заштиту музејских експоната.

- **конто 512(230.000,00)** средства из буџета СО Књажевац) - машине и опрема, подразумева куповину неопходне опреме према Закону о заштити културних добара. Планирана је набавка наменских полица и витрина за складиштење музејске грађе. Такође је планирана замена дотрајалих грејних/расхладних уређаја, пољопрвредне опреме неопходне за одржавање локалитета у Равни.

- **конто 515 (400.000,00)** средства из буџета СО Књажевац)нематеријална имовина, предвиђен је за набавку књига и откуп музејских експоната, рачунарских програма и друге нематеријалне имовине.

VI ЗАКЉУЧАК

Завичајни музеј Књажевац ће и у току 2018. године наставити да спроводи активности у циљу остварења свог основног задатка да сакупља, научно обрађује, чува и презентује и интерпретира културно благо књажевачког краја. У току 2018. наставиће се на побољшању услова рада, модернизацији рада, побољшању услова за чување и излагање музејске грађе, побољшању квалитета услуга које музеј пружа. Интензивно ће се радити на формирању нове публике и едукацији младих нараштаја. Свим расположивим средствима настојаће се да Музеј и даље буде добро заступљен у медијима и присутан на туристичкој мапи Србије. Сталним стручним усавршавањем кадрова и радом на терену тежиће се новим сазнањима о крају, историји и обичајима.

Завичајни музеј Књажевац аплицираће за део својих активности као и за пројекте уређења и реконструкције код постојећих фондова у земљи и иностранству, укључујући и ИПА фондове и фондове страних амбасада у Србији, како би у што већој мери олакшао и унапредио пословање и програме, али и допринео економском снажењу наше општине и олакшао функционисање установе у време спровођења мера штедње.

У нади да ћете препознати наша настојања, подржати предложени програм рада Завичајног музеја Књажевац и тиме омогућити да несметано обављање основне делатности и реализацију планираних активности.

С поштовањем,

У Књажевцу, 09.12.2017. године

**в.д. директора Завичајног музеја Књажевац
Милена Милошевић Мицић**